

Talesprogets grammatik er anderledes end skriftsprogets

Af Jakob Steensig, Karen Kiil Brøcker, Magnus Glenvad Tind Hamann, Maria Jørgensen, Simon Bierring Lange, Nicholas Hedegaard Mikkelsen, Mathias Høyer Kragelund, and Caroline Grønkjær 28. november 2011 • I kategorien Grammatik •

Moderne sprogforskere er enige om at talesproget er det grundlæggende i sproget – skriftsproget er blot afledt. Det er også hvad den nye store [Grammatik over det Danske Sprog](#) af Erik Hansen og Lars Heltoft siger.

Alligevel vil vi mene at deres grammatiske beskrivelse – og de fleste andre beskrivelser af dansk – er kraftigt dominerede af skriftsproget. Det skyldes ikke at de – sådan som nogle dansklærere og sproggrøtere af forskellig slags – stempler talesprogsformer som forkerte. Hansen og Heltoft gør tværtimod det at de tager talesprogets grammatik alvorligt og bruger den som grundlag for deres beskrivelse – dér hvor de kender den!

Det sidste er vigtigt. De siger om deres dokumentation:

“Der anvendes i vidt omfang selvproducerede eksempler, og vi anser os for kvalificerede indfødte informanter. Der belægges dog som hovedregel også med autentiske ekscerpter” (bind 1, s. 24).

Vi kunne ikke finde på at betvivle deres kvalificerede indfødte sprogfornemmelse, men vi påstår – og forsøger med eksempler at vise – at en nok så fin sprogfornemmelse ikke er nok når man skal beskrive talesprogets grammatik. Vores erfaring er at der findes masser af talesprogsgrammatik som man kun kan opdage ved at lytte til og kigge på udskrifter af autentisk dagligdags talesprog.

Det har vi gjort i et projekt på Lingvistik på Aarhus Universitet. Ud fra mange års arbejde med talesprogsdata, og ud fra eksempler fundet i talesprogsdata, præsenterede Jakob på et seminar for nogle år siden nogle hypoteser om talesprogsgrammatikken. Dem har vores lille gruppe siden undersøgt ved at trævle større samlinger af talesprogsdata igennem. Vi har brugt den såkaldte [Samtalebank](#), som er en samling af samtaler med præcise udskrifter til, samt materiale indsamlet af studerende og forskere på Lingvistik, Aarhus Universitet.

I fire små artikler, fremstillet specielt til Sproguseet.dk, fortæller vi om vores foreløbige resultater. Nogle af dem vil bekræfte hvad den opvakte bruger af Sproguseet.dk havde en anelse om i forvejen, andre er nok mere overraskende eller tankevækkende. Vi arbejder videre med andre grammatiske talesprogsfænomener og håber at præsentere flere af vores resultater i den nærmeste fremtid.

Jakob Steensig, Karen Kiil Brøcker, Magnus Glenvad Tind Hamann, Maria Jørgensen, Simon Bierring Lange, Nicholas Hedegaard Mikkelsen, Mathias Høyer Kragelund, Caroline Grønkjær
DanTIN, Lingvistik, Aarhus Universitet

Læs også:

1. [Øh – den lille lyd vi alle kender](#) Du kender den. Du hører den hele tiden, men tænker ikke over den. Når du kommer til at tænke over den, kan du nogle gange helt glemme at lytte til...
2. [Ole kom for sent, fordi ...](#) 1. Ole kom for sent, fordi han ikke kunne finde sin taske. 2. Ole kom for sent, fordi han kunne ikke finde sin taske. Hvis du synes, der er noget...
3. [Kopier i talesproget](#) I talesproget laver vi som udgangspunkt en kopi af grundledet, med mindre den person/ting, vi taler om, er tidligere nævnt i samtalen eller givet af situationen. Kopierne fungerer altså ikke...
4. [Hva'ffornoed? Om ordet "hvad" i dansk talesprog](#) I det danske skriftsprog kan ordet hvad kun skrives på én måde – h-v-a-d. Men der findes reelt fire forskellige udtaler af ordet – og der er faktisk overraskende faste...

Tagget med: [Dansk](#), [grammatik](#), [talesprog](#)

Skriv en kommentar

Navn (kræves)

E-mail (kræves)

Seneste sprognyheder

4/5	Sprogforskerne fandt en skat i skoven politiken.dk
27/4	Lille indsats styrker små børns sprog www.dr.dk
26/4	Lad os komme det danske 'jantekomma' til livs politiken.dk
23/4	Ud med sproget - Berlingske Mener www.b.dk
20/4	Unikt runefund i centrum af Odense videnskab.dk
4/1	John Holm, Pioneer in Linguistics, Dies at 72 www.nytimes.com
10/8	Young women, give up the vocal fry and reclaim your strong female voice www.theguardian.com
20/5	Bill Funding Native Language Programs Passes mtpr.org
17/5	Sounds Of The Pilbara II: Songs In Language finishes recording - WAM - West Australian Music wam.org.au
13/5	Seven US Senators Introduce Bill to Promote Preservation of American Indian Languages - Native News Online nativenewsonline.net

FLERE NYHEDER >>>

Verdens sprog på Sproguseet.dk på et større kort

Links til alle vores indlæg fra Sproguseet:

Grønkjær, Caroline. 2014. *Verdens første samalegrammatik?*

Hamann, Magnus GT, Simon B. Lange & Karen K. Brøcker. 2011. *Kopier i talesproget*.

Hamann, Magnus GT & Simon B. Lange. 2011. *Øh - den lille lyd vi alle kender*.

Jørgensen, Maria. 2011. *Hva'ffornoed? Om ordet "hvad" i dansk talesprog*.

Mikkelsen, Nicholas. 2011. *Ole kom for sent fordi...*

Steensig m.fl. 2011. *Talesprogets grammatik er anderledes end skriftsprogets*.

Mere i kategorien 'Grammatik'

Verdens første samtalegrammatik?

Kopier i talesproget

Ole kom for sent, fordi ...

Hva'ffornoed? Om ordet "hvad" i dansk talesprog

Nye kommentarer

Arturo til Hebraisk: Et genoplivet sprog eller et nyt sprog?

Yunus til Two Turkish Loanwords in Swedish

Sonstige til Den Danske Ordbog på nettet

Mads Haupt til Er det forkert at splitte sammensatte ord?

Monica Scheuer til Jødiske efternavn

jane til Jødiske efternavn

IngléS til Sprogene i Mozambique

Birgit Eggert til Hvad er der blevet af Maren?

Grethe Movsing til Hvad er der blevet af Maren?

Henrik Klindt-Jensen til Ded borrijnholska måled

Artikler om

Hjemmeside

aktuelle sprog [Alfabeter](#) [Anmeldelser](#) [arabisk](#)
 Biblen [bogstaver](#) [børn](#) [Danmark](#) **Dansk** [Dialekter](#)
engelsk [esperanto](#) [Formidling](#) [fransk](#) [identitet](#)
 konsonanter [Medier](#) [modersmål](#) [Musik](#) [Navne](#) [norsk](#) **Ord**
 ordbøger [ordforråd](#) [oversættelse](#) [Plansprog](#) [religion](#)
 romanske sprog [RUSSISK](#) [Sjov](#) [skriftsprog](#) [sprogdød](#) [Sproggeografi](#)
sprogkort **Sprogpolitik** [sprogteknologi](#)
 svensk [truede sprog](#) [tv](#) [tyrkisk](#) [tysk](#) [Udtale](#)
 Underholdning [video](#) [vokaler](#)

Send mig en e-mail når der kommer flere kommentarer.

Arkiv	Resources
januar 2015	Ethnologue: Languages of the World
december 2014	Forvo – All the Words in the World. Pronounced.
november 2014	LL-Map: Language and Location
maj 2014	Minority Rights Group
marts 2014	Omniglot. Writing Systems and Languages of the World
februar 2014	UNESCO Atlas of the World's Languages in Danger
oktober 2013	World Atlas of Linguistic Structures (WALS)
august 2013	
marts 2013	
januar 2013	
december 2012	
november 2012	
oktober 2012	
september 2012	
juli 2012	
juni 2012	
maj 2012	
april 2012	
marts 2012	
februar 2012	
januar 2012	
december 2011	
november 2011	
oktober 2011	
september 2011	
august 2011	
juli 2011	
juni 2011	
maj 2011	
april 2011	
marts 2011	
februar 2011	
januar 2011	
december 2010	
november 2010	
oktober 2010	
september 2010	
juni 2010	
maj 2010	
april 2010	
marts 2010	
februar 2010	
januar 2010	
december 2009	
november 2009	
oktober 2009	
september 2009	
august 2009	
juli 2009	

Resurser

Bogstavlyd
 Dansk sprognævn
 Den danske ordbog
 Dialekt.dk
 dk.kultur.sprog
 Korpus.dk
 Nye ord i dansk på nettet (NOID)
 Ordbog over det danske sprog
 Ordnet. Dansk sprog i ordbøger og korpus
 Sproget.dk
 Svenska Akademien
 Æ (Schwa.dk)

juni 2009
maj 2009
april 2009
marts 2009